

Apie vertybes, kurios palaiko demokratijos sveikatą

Paulius Godvadas

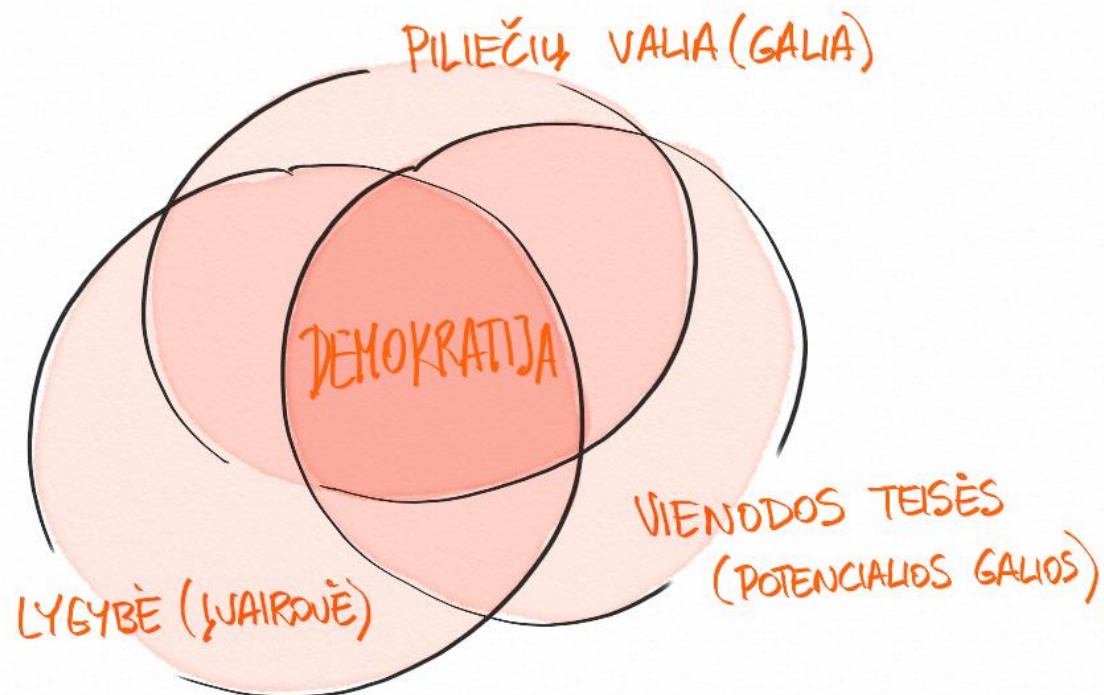
Apie demokratiją:

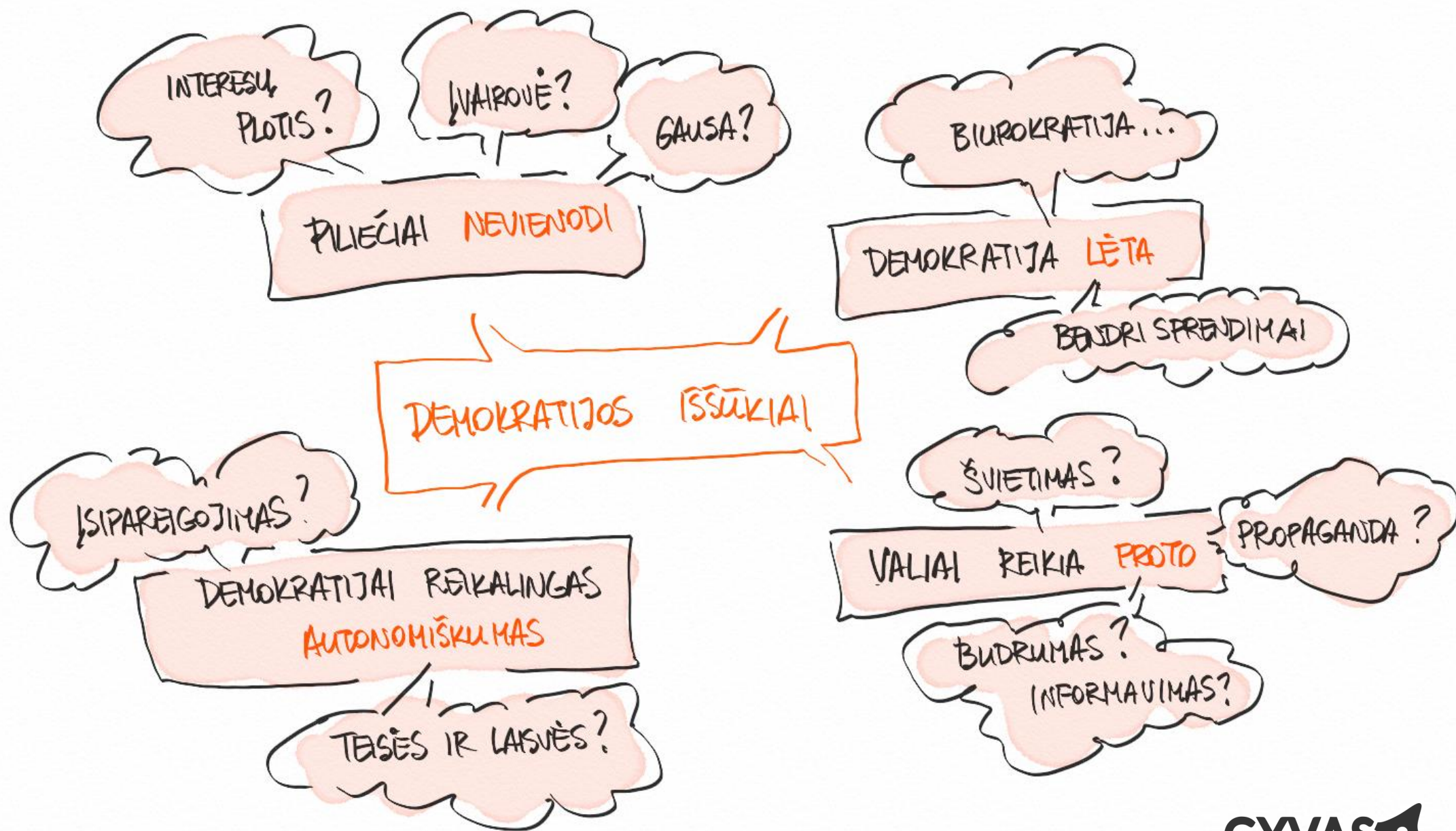
Kas tai?

Pagal visuotinę Lietuvių enciklopediją ir Oxfordo sąvokų žodyną

- **demokrātija**

1. politinė valdžia, priklausanti nuo visuomenės valios.
2. organizacijos vadovybės renkamas bei jos priklausymas nuo narių valios.

Skirtingos demokratijos

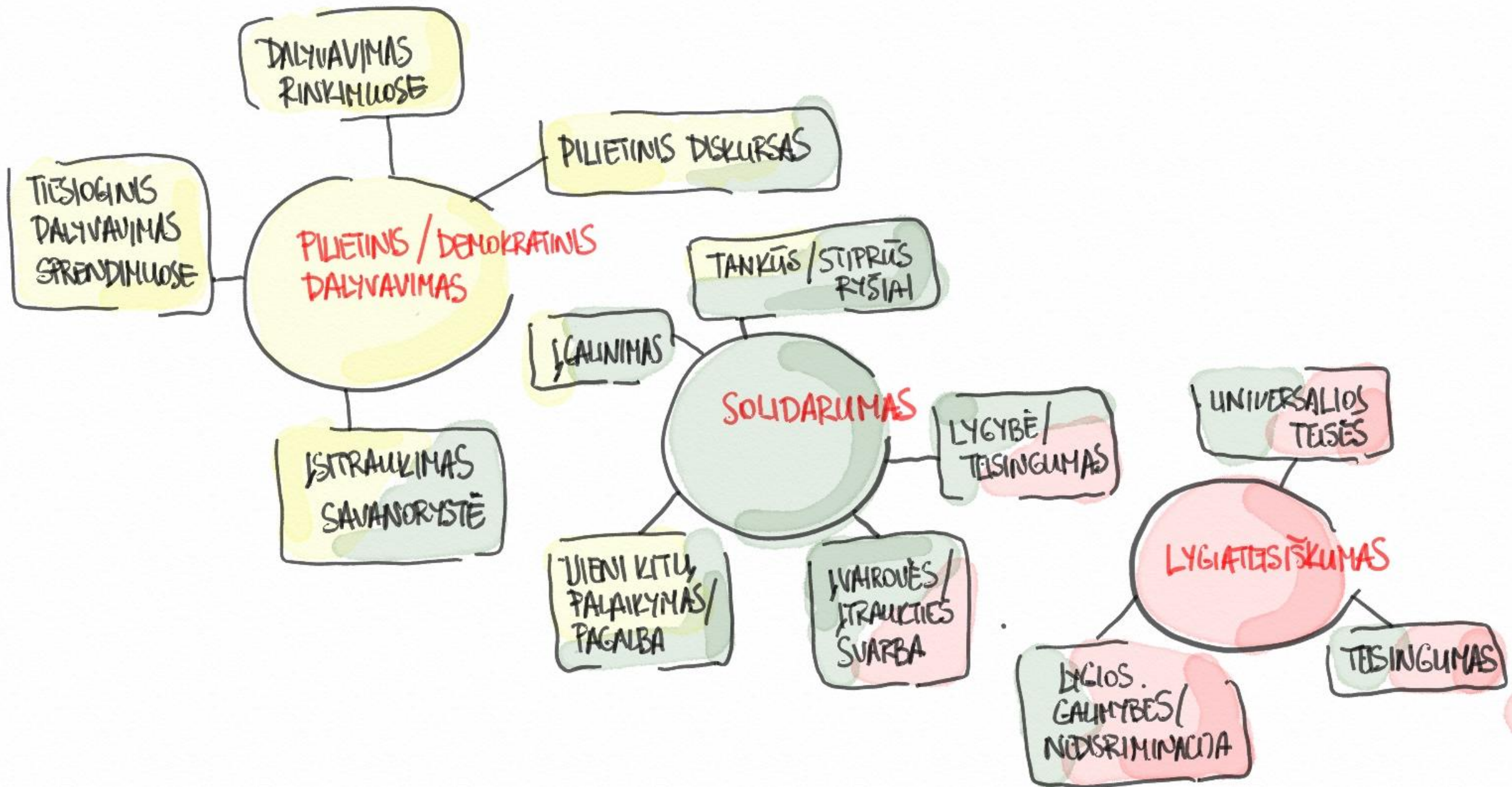
ATSTOVAUJAMOJI

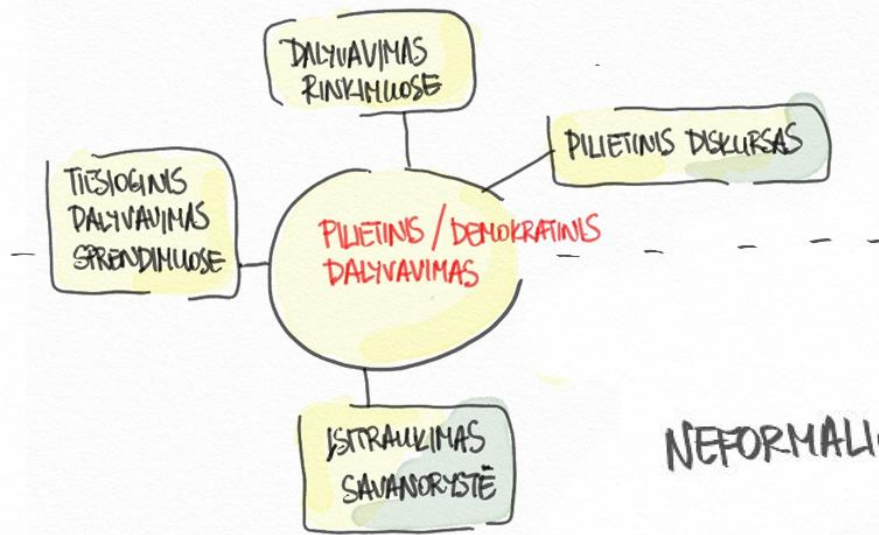
DALYVAUJAMOJI

Apie **vertybes**:

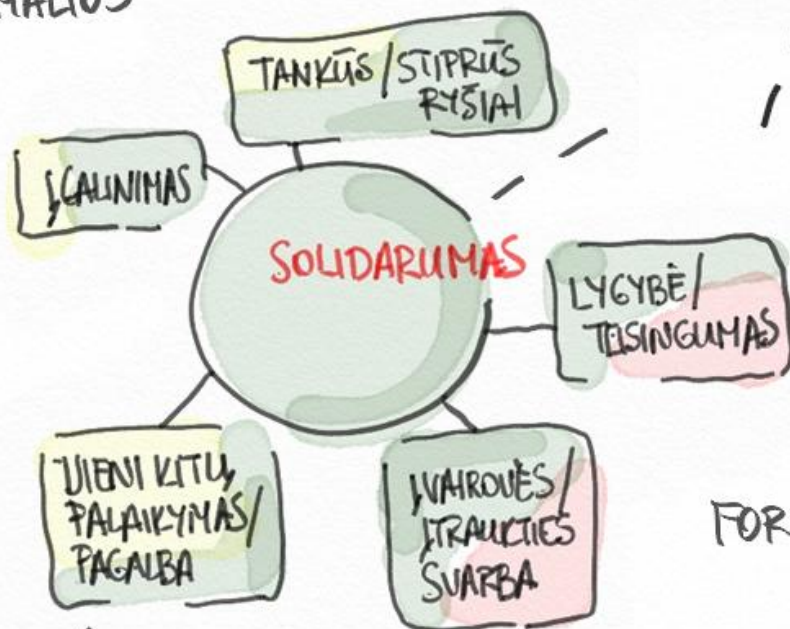

FORMALIOS

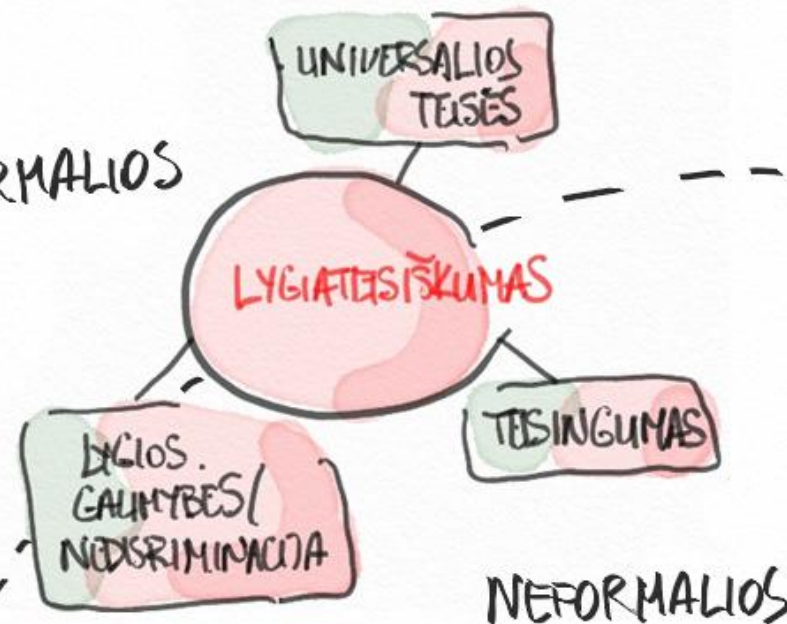
NEFORMALIOS

NEFORMALIOS

FORMALIOS

FORMALIOS

NEFORMALIOS

Pilietinis ir demokratinis dalyvavimas

- **Dalyvavimas rinkimuose** (balsavimas) – galimybė ir gebėjimas sąmoningai dalyvauti rinkimuose.
- **Tiesioginis dalyvavimas sprendimų priėmime** – galimybės, struktūros bei žmonių gebėjimai dalyvauti viešajame valdyme, daryti įtaką konkretiems daromiems sprendimams (aktyvizmas), konkrečių temų/vertybių/klausimų atstovavimas ar konkrečių interesų gynimas (advokacija)
- **Įsitraukimas į bendruomenę ir savanorystė** – visiškai laisva piliečių iniciatyva daryti jiems svarbius ir norimus dalykus (liečia solidarumą)
- **Pilietinis diskursas** - galimybė ir gebėjimas dalyvauti platesnėje visuomeninėse diskusijose pagarbiai sprendžiant su pilietiškumui ir demokratija susijusius esminius klausimus. Gebėjimai bei galimybė mokytis/ didinti sąmoningumą apie visuomenėje ir bendruomenėje vykstančius svarbius reiškinius / iššūkius.

Solidarumas

- **Tankūs ir stiprūs socialiniai ryšiai** – gausūs ir palaikomi pasitikėjimo, jautrumo ir bendradarbiavimo ryšiai tarp įvairių visuomenės grupių (ypatingai skirtingų).
- **Lygybė ir teisingumas** (liečia lygiateisiškumą) – abiejų šių principų suvokimas ir gebėjimai atpažinti realybėje tiek pačius principus tiek jų skirtingas apraiškas socialinėje, švietimo, sveikatos, teisės, ekonomikos, kultūros ir kt. srityse
- **Įvairovės ir įtraukties svarbos suvokimas** – supratimas kokią naudą atneša žmonių, nuomonių bei vertybių įvairovė demokratijoje ir gebėjimas užtikrinti skirtingų grupių įtrauktį.
- **Vieni kitų palaikymas ir pagalba** – iš stiprių ir tankių ryšių bei lygybės / teisingumo kylantis įsipareigojimas vieni kitiems. Bendrai pasidalinta atsakomybė už visų mūsų gerovę. Dėmesys ir pastangos tiems, kam reikalinga pagalba ir palaikymas.
- **Įgalinimas** – supratimas ir gebėjimai auginti žmonių, grupių ir bendruomenių savarankišką, atsakingą ir autentišką veikimą.

Lygiateisiškumas

- **Universalios teisės** (žmogaus teisės) – sutartos ir universaliai be jokių išimčių užtikrinamos teisės.
- **Nediskriminacija ir lygios galimybės** (universalumas) – sutartų teisių ir galimybių užtikrinimas be ribojimų pagal turtą, statusą, išsilavinimą, tautybę, lytį ir t.t. Kartu - pastangos užtikrinti, kad prieinamumas prie teisių būtų vienodas skirtingo turto, gyvenamosios vietos, amžiaus, lyties, tautybės, išsilavinimo ir t.t. žmonėms. T.y. pastangos sukurti ir palaikyti mechanizmus leidžiančius nediskriminuoti.
- **Teisingumas** – galių, ir gerovės perskirstymas link didesnės galimybių lygybės.

GEBĖJIMAI

Pilietinis ir demokratinis dalyvavimas

- Politinės sistemos, atskirų jos dalių svarbos, atsakomybių ir ryšių išmanymas
- Gebėjimas sąmoningai dalyvauti rinkimuose, rinkimų proceso supratimas
- Gebėjimai suformuluoti, išreikšti ir ginti (argumentuoti) sau svarbius klausimus. Gebėjimai dalyvauti viešajame valdyme, daryti įtaką konkretiems daromiems sprendimams (aktyvizmas), konkrečių temų/vertybių/klausimų atstovavimas ar konkrečių interesų gynimas (advokacija)
- Gebėjimas būti šeimininke/-u – iniciatyva bei rūpestis klausimui, dalykui, temai, sričiai, problemai.
- Gebėjimas diskutuoti – pastebėti, girdėti, suprasti, sutikti ir palaikyti, nesutikti ir argumentuoti, aiškinti....

GEBĖJIMAS

Solidarumas

- Gebėjimas kurti ir palaikyti ryšius su gausybe įvairių žmonių
- Gebėjimas matyti atskiras viešojo valdymo dalis ir jų visumą. Supratimas kaip skirtingi sprendimai veikia skirtingas žmonių grupes.
- Bent bendras supratimas apie švietimo, socialinę, sveikatos, kultūros, ekonomikos ir ūkio, teisės politikas
- Gebėjimas matyti tiltus, ne tik skirtumus. Mokėjimas kalbėtis ir dirbti kartu pagarbiai.
- Gebėjimas ir supratimas kokia mano asmeninė atsakomybė
- Laisva vaizduotė

GEBĖJIMAI

Lygiateisiškumas

- Pagrindinių visuotinių žmogaus teisių ir jų užtikrinimo supratimas
- Nelygybės ir diskriminacijos supratimas ir gebėjimas jas mažinti.
- Gebėjimas stiprinti savo ir kitų žmonių **galia**. Gebėjimas dalintis.